

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **a) L. E., b) nezl. Z. P.**, zast. advokátem Mgr. Andrejem Perepečenovem, se sídlem AK Jana Zajíce 36, 170 00 Praha 7 – Holešovice, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2003, č. j. 7 Az 190/2003 – 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 6. 2003, č. j. OAM-4502/VL-10-K04-2002 nebyl žalobkyni a jejímu nezletilému dítěti (dále též stěžovatelka) udělen azyl v České republice z důvodů nesplnění podmínek uvedených v ustanoveních § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na ně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí o neudělení azylu podala stěžovatelka žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji výše označeným rozhodnutím zamítl.

Kasační stížnost podává stěžovatelka z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) a tvrdí, že Městský soud v Praze posoudil věc v rozporu s platným právním řádem a dále že shledává vážná pochybení

všech dosavadních orgánů ve správním i soudním řízení. Má rovněž obavu z opuštění České republiky a odjezdu do Arménie, neboť jí zde z politických důvodů hrozí vážné nebezpečí. Namítá, že v důsledku porušení právních předpisů ze strany správního orgánu, nebyla podaná žádost o azyl projednána zákonným způsobem tak, aby nedošlo k porušení práv upravených zákonem č. 325/1999 Sb., v platném znění.

Ze shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc k dalšímu řízení. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s., což odůvodnila tím, že současný stav jí může přivodit značnou újmu na jejích právech.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a uvedl, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno věcně, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala žádost na zahájení řízení o udělení azylu dne 28. 9. 2002 jménem svým a jménem svého nezletilého dítěte. Uvedla, že její manžel pracoval v Arménii na Ministerstvu vnitra. Po propuštění ze zaměstnání odjel pracovat do ČR. Lidé, se kterými měl manžel stěžovatelky problémy, jí začali vyhrožovat a hrozili i únosem syna. Na policii se neobrátila a situaci řešila odjezdem do ČR. Na území České republiky se zdržuje od března 2002. Politického života se v Arménii neúčastnila, nebyla členkou žádné politické strany, v zemi jejího původu nebyla nikdy trestně stíhána. S potížemi svého manžela nebyla blíže obeznámena, sdělila pouze, že manžela obtěžovali a vydírali jeho bývalí spolupracovníci. Důvodem žádosti o udělení azylu pro ni a jejího nezletilého syna je obava z výhrůžek neznámých osob, které se soustředily po odjezdu jejího manžela na její osobu.

Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 16. 6. 2003, č. j. OAM 4502/VL-10-K04-2002 stěžovatelce a jejímu nezl. synovi azyl neudělil z důvodu nesplnění podmínek dle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na ně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka žalobu, ve které uvedla, že opustila se svým nezletilým synem zemi svého původu v důsledku mimořádně tíživých životních okolností a s vědomím bezvýchodnosti situace. Uvědomuje si však, že důvody, pro něž žádala o azyl příliš neodpovídají zákonným podmínkám a soud prvního stupně požádala o zvážení možnosti udělení humanitárního azylu dle ust. § 14 zákona o azylu. Shrnula, že žalovaný správní orgán nesprávně posoudil skutkový stav a vydané rozhodnutí považuje za nesprávné.

Městský soud v Praze dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán, tedy že důvody, pro které stěžovatelka žádá o poskytnutí azylu nejsou podřaditelné pod důvody pro jeho udělení, jež jsou vymezeny zákonem o azylu. Soud uvedl, že žalobkyni a jejímu nezl. synovi nehrozí v případě návratu do Arménie

nebezpečí ohrožení života, ani ohrožení svobody z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, mučení nelidské či ponižující zacházení. Soud prvního stupně shrnul, že nenalezl pochybení žalovaného po stránce skutkových zjištění ani po stránce jejich zhodnocení a právního posouzení. Stejně tak neshledal ani pochybení procesní a z uvedených důvodů žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Tvrzenou nezákonnost podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěr soudu i správního orgánu o tom, že důvody jí uplatňované neodůvodňují aplikaci § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu.

Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, který má mimo jiné odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k určité sociální skupině ve státě, jehož občanství má nebo ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pro udělení azylu z uvedeného důvodu je tedy třeba, aby u žadatele o azyl byly naplněny dvě základní podmínky. První podmínkou je odůvodněný strach z pronásledování. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého

bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Druhou podmínkou, kterou zákon o azylu vyžaduje, je odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k určité sociální skupině. V daném případě odůvodnila stěžovatelka žádost o udělení azylu obavami z útoků neznámých osob, jež po ní požadovaly finanční prostředky v souvislosti s profesním pochybením jejího manžela a též jí vyhrožovaly únosem jejího dítěte. V řízení o udělení azylu nikdy neuvedla, že by výhrůžky, které proti ní směřovaly, byly motivovány její rasou, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním politických názorů. Skutečnost, že v případě návratu do Arménie hrozí stěžovatelce vážné nebezpečí z politických důvodů uvedla poprvé až v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud zde ovšem odkazuje na cit. ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. kdy nelze k této námitce přihlídnout, neboť skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se mohou stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Městský soud v Praze tedy ve svém rozhodnutí správně konstatoval, že nebylo prokázáno, že by stěžovatelka byla ve své vlasti pronásledována z důvodů podávaných ustanovením § 12 zákona o azylu, a nelze tak mít za to, že by v případě jejího návratu do země původu byl její život nebo svoboda ohrožen z důvodů uvedených v § 91 téhož zákona. Kriminální jednání určité skupiny obyvatelstva, jež bylo v tomto případě zaměřeno proti osobě stěžovatelky resp. jejího syna, není samo o sobě překážkou vycestování podle § 91 zákona o azylu, za předpokladu, že ze všeobecného kontextu situace v zemi původu stěžovatelky nevyplývá, že by její osobní situace byla horší, než většiny ostatních osob v zemi. Za této situace nelze ničeho vytknout závěru Městského soudu v Praze, podle něhož stěžovatelkou uváděné důvody v zemi jejího původu nejsou překážkou vycestování, jak je podávána z § 91 zákona o azylu.

Dle ust. § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželů azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi. O takový případ se však u stěžovatelky nejedná a z tohoto důvodu nelze toto ustanovení aplikovat.

Správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatelky nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává.

Stěžovatelka dále napadá rozhodnutí soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. z důvodu vad řízení, spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou měl soud, který ve věci rozhodoval napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnímu skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správního skutkového závěru. Z textu kasační stížnosti však nelze zjistit, jakými konkrétními vadami mělo trpět řízení před správním orgánem, pro které měl soud napadené rozhodnutí zrušit a které stěžovatelka v řízení před tímto soudem uplatnila.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyly zjištěny vytykané vady správního řízení, pro které měl soud I. stupně napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích soudního řádu správního, onen soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, když tyto závěry shledal správnými, nezbylo mu, než žalobu proti rozhodnutí správního orgánu zamítnout. Soud neshledal pro výše uvedené nic, co by svědčilo pro důvod pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze podat tehdy, je-li namítána zmatečnost řízení před soudem, spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce. I když stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že tuto podává také podle tohoto ustanovení, žádné okolnosti svědčící o důvodech pro podání kasační stížnosti podle citovaného ustanovení nevedla a tyto důvody nebyly shledány ani Nejvyšším správním soudem.

Důvodem pro podání kasační stížnosti z dalšího důvodu, a to podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nepřezkoumatelnost, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Ani v tomto bodě nejsou stěžovatelkou uváděny žádné bližší skutečnosti a tuto námitku uplatněnou neshledal Nejvyšší správní soud opodstatněnou.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelkou podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. září 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu